

Πρεσβεία της Ελλάδας στο Λονδίνο
Γραφείο Εμπορικών & Οικονομικών Υποθέσεων

Το νέο τελωνειακό καθεστώς του Η.Β. – Border Target Operating Model (BTOM)

Χριστίνα-Ειρήνη Μαυρομάτη
Γραμματέας ΟΕΥ Α΄

**Doing business
in UK**

Challenges & opportunities

14 | NOE | 2024

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Το BTOM:

- αφορά το νέο καθεστώς τελωνειακών ελέγχων που εφαρμόζεται στις εμπορευματικές συναλλαγές με τη Μεγάλη Βρετανία (περιλαμβάνει τα έθνη της Αγγλίας, Ουαλίας και Σκωτίας αλλά όχι τη Βόρεια Ιρλανδία).
- δημοσιεύτηκε από τη β/κυβέρνηση τον Αύγουστο 2023
- θεσπίζει για πρώτη φορά την υποχρέωση ελέγχου από το ΗΒ των εισαγωγών προέλευσης ΕΕ

Αντίστοιχη υποχρέωση ελέγχου υφίσταται και για τις εισαγωγές εμπορευμάτων προέλευσης ΗΒ προς τις χώρες της ΕΕ, ήδη από το 2021, όταν το ΗΒ αποχώρησε από την ΕΕ.

Βασικά στοιχεία του ΒΤΟΜ

1. Νέα παγκόσμια προσέγγιση με βάση την επικινδυνότητα
2. Απλοποιημένη και ψηφιοποιημένη διαδικασία υποβολής υγειονομικών πιστοποιητικών (Single Trade Window 2026 – ημερομηνία εφαρμογής)

Προ-αναγγελία

Υγειονομικό πιστοποιητικό

Έλεγχοι ταυτότητας και φυσικοί έλεγχοι

31 Ιανουαρίου 2024

30 Απριλίου 2024

31 Οκτωβρίου 2024

Πεδίο εφαρμογής ΒΤΟΜ

Τι περιλαμβάνει;

1. Δύο βασικές κατηγορίες προϊόντων:

- Ζώα ζώντα, προϊόντα ζωικής προέλευσης και ζωικά υποπροϊόντα
- Φυτά και προϊόντα φυτικής προέλευσης

2. Κατηγορία κινδύνου: χαμηλή, μεσαία, ή υψηλή

<https://www.gov.uk/government/publications/risk-categories-for-animal-and-animal-product-imports-to-great-britain>

<https://planthealthportal.defra.gov.uk/trade/imports/target-operating-model-tom/btom-risk-categorisations/>

Ζώντα ζώα, προϊόντα ζωικής προέλευσης και ζωικά υποπροϊόντα

	Υψηλής επικινδυνότητας (ζώντα ζώα, ζωικά υποπροϊόντα, εξαιρούνται άλογα, ζώα ζωολογικών κήπων και ορισμένα υδρόβια ζώα)	Μεσαίας επικινδυνότητας (π.χ. ωμό, απλής ψύξης ή κατεψυγμένο κρέας)	Χαμηλής επικινδυνότητας (π.χ. επεξεργασμένα αυτοσυντηρούμενα αγαθά)
Προαναγγελία	Ναι, πλήρης	Ναι, πλήρης	Σύνολο δεδομένων για εκ των προτέρων κοινοποίηση και εμπορικό έγγραφο για ιχνηλασιμότητα
Υγειονομικό πιστοποιητικό εξαγωγής	Ναι	Ναι	Όχι
Έλεγχος εγγράφων	100%	100%	0%
Έλεγχος ταυτότητας	100%	1-30%	0%
Φυσικός έλεγχος	100%, οι έλεγχοι σε Συνοριακό Σταθμό Επιθεώρησης για τα ζώντα ζώα θα ξεκινήσουν στα τέλη του 2024	1-30%	0%, αλλά είσοδος μέσω λιμανιού ή Συνοριακού Σταθμού Επιθεώρησης

Φυτά και προϊόντα φυτικής προέλευσης

	Πολύ υψηλής και υψηλής επικινδυνότητας (π.χ. φυτά προς φύτευση)	Μεσαίας επικινδυνότητας (φυτικά προϊόντα)	Χαμηλής επικινδυνότητας (όλα τα υπόλοιπα φυτικά προϊόντα σύμφωνα με τον Κανονισμό της ΕΕ 2019/2072)
Προαναγγελία	Ναι	Ναι	Όχι
Φυτοϋγειονομικό πιστοποιητικό εξαγωγής	Ναι	Ναι	Όχι
Έλεγχος εγγράφων	100%	3% από την ΕΕ	0%
Έλεγχος ταυτότητας	5, 30 ή 100% ανάλογα το είδος	3% από την ΕΕ	0%
Φυσικός έλεγχος	5, 30 ή 100% ανάλογα το είδος	3% από την ΕΕ	0%

Ειδικές περιπτώσεις

Φρούτα και λαχανικά μέτριας επικινδυνότητας

- λαμβάνουν όμοια μεταχείριση με τα φρούτα και λαχανικά χαμηλής επικινδυνότητας, ήτοι δεν υπόκεινται σε ελέγχους εισαγωγής ή σε σχετικά τέλη.
- παράταση «χαριστικής» περιόδου μέχρι την **1^η Ιουλίου 2025**
- 80% των φρέσκων φρούτων και λαχανικών θα απαλλάσσονται από τους ελέγχους εισαγωγής

Οργανικά τρόφιμα

- τρόφιμα πιστοποιημένα στην ΕΕ ως **οργανικά** θα εξακολουθούν να αναγνωρίζονται ως τέτοια στη Μ. Βρετανία μέχρι την **1^η Φεβρουαρίου 2027**
- Από 1^η Φεβρουαρίου 2027 θεσπίζεται υποχρέωση προσκόμισης **Πιστοποιητικού Επιθεώρησης** (certificate of inspection - COI) για την εισαγωγή τους στη ΜΒ

**Προϊόντα ελληνικού εξαγωγικού
ενδιαφέροντος –
Κατηγοριοποίηση κινδύνου**

Ζώντα ζώα, προϊόντα ζωικής προέλευσης και ζωικά υποπροϊόντα

Προϊόντα ζωικής προέλευσης συντηρούμενα σε θερμοκρασία περιβάλλοντος	Χαμηλή
Βρεφικό γάλα, φαγητό για ειδικούς ιατρικούς σκοπούς και βρεφικές τροφές	Μέτρια
Γάλα για ανθρώπινη κατανάλωση	Μέτρια
Γαλακτοκομικά προϊόντα και προϊόντα με βάση το πρωτόγαλα για ανθρώπινη κατανάλωση, που διατηρούνται σε θερμοκρασίες κατάψυξης ή ψύξης (Κατηγορία II) – που περιέχουν ανεπεξέργαστο γάλα	Μέτρια
Γαλακτοκομικά προϊόντα και προϊόντα με βάση το πρωτόγαλα για ανθρώπινη κατανάλωση, που διατηρούνται σε θερμοκρασίες κατάψυξης ή ψύξης (Κατηγορία II) – που δεν περιέχουν ανεπεξέργαστο γάλα	Χαμηλή. Αν υπάρξει αλλαγή στην κατηγοριοποίησή τους, δεν θα εφαρμοσθεί πριν από τον Απρίλιο του 2024.
Αλιευτικά προϊόντα υδατοκαλλιέργειας και δίθυρα μαλάκια για ανθρώπινη κατανάλωση, τα οποία δεν βρίσκονται μέσα σε ερμητικά σφραγισμένα δοχεία που προορίζονται να τα σταθεροποιήσουν σε θερμοκρασία περιβάλλοντος (Κατηγορία II)	Μέτρια
Αλιευτικά προϊόντα, άλλα από αυτά της Κατηγορίας II και άλλα από ψάρια ελεύθερης αλιείας.	Μέτρια
Ψάρια ελεύθερης αλιείας	Χαμηλή
Μέλι	Χαμηλή
Κρέας (συμπεριλαμβανομένου του κιμά) εκτός από το εκείνο που αναφέρεται στην Κατηγορία II, και προϊόντα τέτοιου κρέατος, για ανθρώπινη κατανάλωση	Μέτρια
Κρέας λαγού και θηράματος και προϊόντα τέτοιου κρέατος για ανθρώπινη κατανάλωση	Μέτρια
Κρέας πουλερικών και προϊόντα κρέατος πουλερικών για ανθρώπινη κατανάλωση	Μέτρια

Φυτά και προϊόντα φυτικής προέλευσης

Είδος	Κατηγορία κινδύνου
Όλα τα φυτά προς φύτευση	Υψηλή
Βολβοί (πατάτες)	Υψηλή
Σπόροι (συγκεκριμένα φυτά)	Υψηλή
Κλαδιά, φύλλα ή κομμένα δέντρα (συγκεκριμένα φυτά)	Υψηλή
Φλοιός (συγκεκριμένα δέντρα και θάμνοι)	Υψηλή
Ξύλο, συμπεριλαμβανομένου εκείνου που δεν έχει διατηρήσει τη φυσική του στρογγυλή επιφάνεια (συγκεκριμένα είδη)	Υψηλή
Συνήθη μηχανήματα που χρησιμοποιούνται για γεωργικούς ή δασικούς σκοπούς	Υψηλή
Μέρη φυτών εκτός των φρούτων και των σπόρων (συγκεκριμένα είδη)	Μέτρια
Κομμένα λουλούδια (συγκεκριμένες ποικιλίες)	Μέτρια
Σπόροι (συγκεκριμένα φυτά) – prunus, rubus, zea mays	Μέτρια
Φυτά ή φυτικά προϊόντα προέλευσης ΕΕ που δεν αναφέρονται ή αποκλείονται από τις κατηγορίες υψηλής ή μέτριας επικινδυνότητας π.χ. - λαχανικά όπως κουνουπίδι, μπρόκολο και ριζώδη λαχανικά - μούρα όπως φράουλες και μύρτιλα - σταφίδες, φρούτα με καρπό, αχλάδια, αγγούρια, πεπόνια και αβοκάντο - κομμένα λουλούδια όπως τριαντάφυλλα ή τουλίπες - σιτάρι ή σίκαλη	Χαμηλή

Απαραίτητα βήματα για τους εξαγωγείς προς ΜΒ

1. Κοινοποίηση εισαγωγής (import notification)

- υποβολή παραστατικού αναγγελίας εισαγωγών, το οποίο ονομάζεται **κοινό υγειονομικό έγγραφο εισόδου (CHED)**, μέσω του συστήματος IPAFFS,
- έως και 30 ημέρες πριν την άφιξη του προϊόντος, στη ΜΒ, και το αργότερο τουλάχιστον 1 εργάσιμη ημέρα πριν την άφιξη

2. Ενημέρωση για την κατηγορία επικινδυνότητας

Οι υγειονομικοί έλεγχοι εφαρμόζονται στα προϊόντα εισαγωγής με βάση την κατηγορία επικινδυνότητας. Τι χρειάζεται;

- Ανεύρεση του κωδικού εμπορεύματος στο <https://www.gov.uk/trade-tariff>
- Στη συνέχεια, ανεύρεση της κατηγορίας κινδύνου στο gov.uk

3. Υγειονομικά πιστοποιητικά

- Για τα ζωικά προϊόντα απαιτείται **Υγειονομικό Πιστοποιητικό Εξαγωγής** (Export Health Certificate)
- Για τα φυτά και φυτικά προϊόντα απαιτείται **Φυτοϋγειονομικό Πιστοποιητικό** (PhytoSanitary Certificate)

Απαραίτητα βήματα για τους έλληνες εξαγωγείς

Υγειονομικό Πιστοποιητικό Εξαγωγής – Φυτοϋγειονομικό πιστοποιητικό

- ❖ Επικοινωνία με την αρμόδια τοπική αρχή στην Ελλάδα για τον τρόπο απόκτησης του υγειονομικού ή φυτοϋγειονομικού πιστοποιητικού,
- ❖ Υπογραφή του πιστοποιητικού από την αρμόδια υπηρεσία (πιστοποίηση ως προς τον επίσημο έλεγχο, πλήρωση προϋποθέσεων εισαγωγής για είσοδο στη ΜΒ, απαλλαγμένο από παράσιτα και ασθένειες),
- ❖ Αποστολή του πιστοποιητικού στον εισαγωγέα στη ΜΒ, σε μορφή PDF, που θα φέρει ψηφιακή υπογραφή,
- ❖ Ανάρτηση στο σύστημα IPAFFS (Import of products, animals, food and feed system), χωρίς να απαιτείται η επισύναψη του πρωτοτύπου πιστοποιητικού πάνω στο φορτίο αποστολής.

Τέλος Κοινής Χρήσης (Common User Charge)

Στις 30 Απριλίου 2024, το β/Υπ. Περιβάλλοντος, Τροφίμων και Αγροτικών Υποθέσεων (DEFRA) ανακοίνωσε την επιβολή τέλους κοινής χρήσης (CUC) επί των εισαγόμενων προϊόντων :

α) που εισέρχονται στη Μεγάλη Βρετανία μέσω του λιμανιού του Dover και της σήραγγας του Eurotunnel,

β) και τα οποία είναι επιλέξιμα για έλεγχο σε κρατικές εγκαταστάσεις συνοριακού σταθμού ελέγχου (BCP),

Το CUC είναι σχεδιασμένο για να ανακτήσει το πλήρες κόστος λειτουργίας των **κρατικών εγκαταστάσεων** των συνοριακών σταθμών ελέγχου και δεν θα εφαρμόζεται σε λιμάνια ιδιωτικών συμφερόντων (ξεχωριστές χρεώσεις).

Το CUC συνιστά **κατ' αποκοπή χρέωση (ύψους £10 ή £29)** και επιβάλλεται ανεξαρτήτως ποσότητας ή αξίας και ανεξαρτήτως εάν το εισαγόμενο αγαθό θα επιλεγθεί για φυσικό έλεγχο.

Τέλος Κοινής Χρήσης (Common User Charge)

Τι δεν περιλαμβάνεται στο πεδίο εφαρμογής;

- **Φυτά και φυτικά προϊόντα χαμηλής επικινδυνότητας**, για τα οποία δεν υφίσταται υποχρέωση προαναγγελίας τους μέσω του συστήματος IPAFFS – ενδέχεται να επιβληθούν χρεώσεις σε περίπτωση προ-αναγγελίας.
- Φυτά και φυτικά προϊόντα που θα ελεγχθούν σε εσωτερικό (inland) σημείο ελέγχου.
- **Αγαθά για προσωπική χρήση** που μεταφέρονται μέσω Eurostar, Eurotunnel ή μέσω των ακτοπλοϊκών επιβατικών υπηρεσιών του λιμανιού Dover.

Πώς υπολογίζεται το CUC;

- Το CUC υπολογίζεται για **κάθε εμπορική γραμμή (commodity line) σε ένα κοινό υγειονομικό έγγραφο εισόδου (CHED)**, επί τη βάσει του βαθμού επικινδυνότητας (υψηλού, μεσαίου ή χαμηλού), ακόμη κι αν όλες οι εμπορικές γραμμές υπόκεινται στον ίδιο εμπορικό κωδικό.
- Η **μέγιστη χρέωση** για κάθε CHED περιορίζεται στις **5 εμπορικές γραμμές**, ακόμη κι αν αναγράφονται περισσότερες των 5.
- Ως εμπορική γραμμή νοείται η **ποσότητα των αγαθών** που καταγράφεται ως ξεχωριστή γραμμή σε ένα CHED.

Τέλος Κοινής Χρήσης (Common User Charge)

Τύπος προϊόντος	Εισαγωγές
Προϊόντα ζωικής προέλευσης (ΡΟΑΟ) χαμηλής επικινδυνότητας	£10
Προϊόντα ΡΟΑΟ μεσαίας επικινδυνότητας	£29
Προϊόντα ΡΟΑΟ υψηλής επικινδυνότητας	£29
Ζωοτροφές ή τρόφιμα μη ζωικής προέλευσης υψηλής επικινδυνότητας	£29
Φυτά και φυτικά προϊόντα χαμηλής επικινδυνότητας	δεν επιβάλλεται CUC
Φυτά και φυτικά προϊόντα μεσαίας επικινδυνότητας	£29
Φυτά και φυτικά προϊόντα υψηλής επικινδυνότητας	£29

Τέλος Κοινής Χρήσης (Common User Charge)

Ποιος θα καταβάλλει το CUC;

- Το πρόσωπο ή ο οργανισμός που υποβάλλει την αναγγελία εισαγωγής (import notification) μέσω του συστήματος IPAFFS είναι υπεύθυνος για:
  - το φορτίο από τη στιγμή της αναγγελίας μέχρι τη στιγμή που το φορτίο φθάνει στο σημείο εισόδου είτε στο λιμάνι του Dover είτε στο Eurotunnel στη MB,
  - την πληρωμή του CUC για κάθε φορτίο (εκτός εάν ο αναγγέλλων λειτουργεί κατ' εντολή του εισαγωγέα, οπότε ο εισαγωγέας υποχρεούται στην πληρωμή)
- πρέπει να είναι επιχείρηση καταγεγραμμένη στο βρετανικό μητρώο. Διαφορετικά, είθισται να ορίζεται κάποιο ενδιάμεσο πρόσωπο (βλ. εκτελωνιστής).
- Από τον Αύγουστο του 2024 έχουν αρχίσει να εκδίδονται τα πρώτα τιμολόγια και πλέον οι έμποροι θα τιμολογούνται στο τέλος κάθε μήνα.
- Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, θα επιβάλλονται πρόσθετες χρεώσεις.

Κύρια προβλήματα τελωνειακού καθεστώτος BTOM

- πολλαπλές χρεώσεις** στις εισαγωγές
- ασάφεια και ελλιπής ενημέρωση** ως προς την **κατηγορία των εισαγομένων προϊόντων** που απαιτούν έκδοση Κοινού Υγειονομικού Εγγράφου Εισόδου (CHED)
- αυξημένη γραφειοκρατία**
- προβλήματα στα ηλεκτρονικά συστήματα:**
  - ζητήματα αξιοπιστίας και ενσωμάτωσης των δεδομένων,
  - δυσλειτουργία επικοινωνίας μεταξύ των λιμενικών αρχών εισαγωγών και του HMRC,
- απουσία εξειδικευμένου προσωπικού** καθώς και **γραμμής τηλεφωνικής επικοινωνίας** για την αντιμετώπιση των ως άνω προβλημάτων
- ουρές και καθυστερήσεις** στα σημεία εισόδου
- οι νέες ρυθμίσεις στη σήμανση** εισαγομένων προϊόντων δημιουργούν **σύγχυση** (βλ. κατωτέρω)

Προτάσεις για βελτίωση του BTOM

- εκπαίδευση προσωπικού,
- επενδύσεις στις υποδομές,
- βελτίωση τεχνολογικών συστημάτων,
- διασφάλιση τηλεφωνικής επικοινωνίας με αρμόδιους φορείς (HMRC, DEFRA, Border Force),
- παροχή βεβαιότητας ως προς το ύψος και τον χρόνο καταβολής των πληρωμών,
- ρητή διευκρίνιση στην ιστοσελίδα www.gov.uk/trade-tariff: ποιος κωδικός εμπορεύματος προϋποθέτει την έκδοση εγγράφου CHED,
- ανάγκη για μια τελωνειακή συμφωνία μεταξύ ΗΒ και ΕΕ.

Νέες απαιτήσεις σήμανσης (Labelling) τροφίμων προέλευσης ΕΕ από 1.1.2024

A. Αναγραφή Υπεύθυνου Επιχείρησης Τροφίμων (Food Business Operator-FBO)

- από την 1η Ιανουαρίου 2024, όλα τα προσσκευασμένα τρόφιμα και ποτά που διατίθενται προς πώληση στη ΜΒ πρέπει να αναγράφουν στην ετικέτα **επωνυμία και ταχυδρομική διεύθυνση Υπεύθυνου Επιχείρησης Τροφίμων** (Food Business Operator-FBO) εντός ΗΒ.
- εάν η επιχείρηση παραγωγός των τροφίμων δεν βρίσκεται στο ΗΒ, θα πρέπει συμπεριληφθεί ως FBO στην ετικέτα η **διεύθυνση εισαγωγέα** που βρίσκεται στο ΗΒ.
- Τα στοιχεία του FBO εντός ΗΒ πρέπει να αναγράφονται στη συσκευασία ή στην ετικέτα των τροφίμων, συνήθως δε επικολλούνται ως ξεχωριστή ετικέτα πάνω στη συσκευασία.
- Δεν αρκεί πλέον η αναγραφή διεύθυνσης FBO που βρίσκεται σε χώρα της ΕΕ.

<https://www.food.gov.uk/business-guidance/packaging-and-labelling>

<https://www.gov.uk/guidance/food-labelling-giving-food-information-to-consumers#show-the-name-and-address-of-the-food-business-operator>

Νέες απαιτήσεις σήμανσης (Labelling) - Κρασί

Από την 1η Ιανουαρίου 2024:

- Το κρασί που εισάγεται και διατίθεται προς πώληση στην **Αγγλία** πρέπει να αναγράφει στην ετικέτα επωνυμία και ταχυδρομική διεύθυνση Υπεύθυνου Επιχείρησης Τροφίμων (Food Business Operator - FBO) εντός ΗΒ (συμπεριλαμβανομένων των Νήσων Μάγχης και Νήσου Μαν).
- Εάν η επιχείρηση παραγωγός των τροφίμων δεν βρίσκεται στο ΗΒ, θα πρέπει να συμπεριληφθεί ως FBO στην ετικέτα η διεύθυνση εισαγωγέα που βρίσκεται στο ΗΒ.
- Το κρασί που εισάγεται και εμφιαλώνεται στην **Ουαλία** ή **Σκωτία**, πρέπει να αναγράφει τον εισαγωγέα ή εμφιαλωτή που βρίσκεται στο ΗΒ.

Το κρασί δεν χρειάζεται να σημανθεί εκ νέου για να συμμορφωθεί με τους κανόνες, εάν ισχύει κάποιο από τα ακόλουθα:

- έχει ήδη σημανθεί και παλαιώνεται
- βρίσκεται ήδη στην αλυσίδα εφοδιασμού
- διατέθηκε στην αγορά πριν από την 1η Ιανουαρίου 2024.
- Σημειώνεται ότι η ανωτέρω απαίτηση **δεν ισχύει για τη Β.Ιρλανδία**-τα τρόφιμα που πωλούνται στη Β.Ιρλανδία μπορούν να συνεχίσουν να αναγράφουν μόνο διεύθυνση FBO που βρίσκεται στην ΕΕ.

Νέες απαιτήσεις σήμανσης (labelling)

B. Αναγραφή χωρών προέλευσης

Από την 1 Ιανουαρίου 2024, για τα προϊόντα των οποίων δεν είναι διαθέσιμα τα στοιχεία κάθε επιμέρους χώρας καταγωγής, οι ενδείξεις «EU/ Non-EU» θα πρέπει να αντικατασταθούν με τις ενδείξεις «**non-UK**» ή «**UK and non-UK**». Εφαρμογή σε:

- α) ζωικά προϊόντα όπως: νωπό και κατεψυγμένο βοδινό και μοσχαρίσιο, χοιρινό κρέας και κρέας κοτόπουλου, κιμάς κρέατος, μέλι, αυγά κλπ),
- β) ελαιόλαδο,
- γ) φρούτα και λαχανικά,
- δ) διαλύτες εκχύλισης,
- ε) τρόφιμα βαθιάς κατάψυξης.

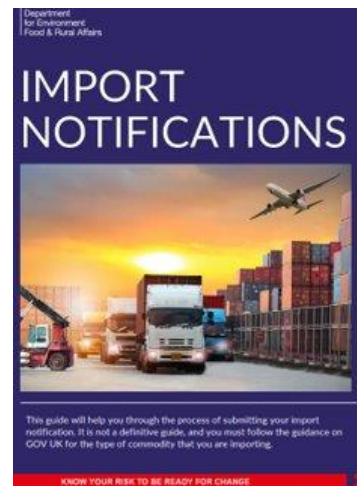
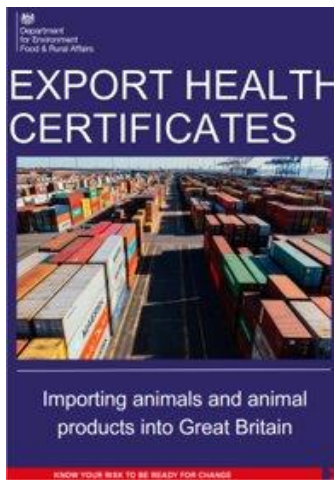
**Χρήσιμες πηγές από DEFRA
(Department for Environment, Food and Rural
Affairs)**

DEFRA Business Leaflets and video guides on GOV.UK

Download them now from [GOV.UK](https://www.gov.uk) or follow the link here

[Border Target Operating Model: information leaflets for businesses - GOV.UK \(www.gov.uk\)](https://www.gov.uk/guidance/border-target-operating-model-information-leaflets-for-businesses)

POAO
online
soon

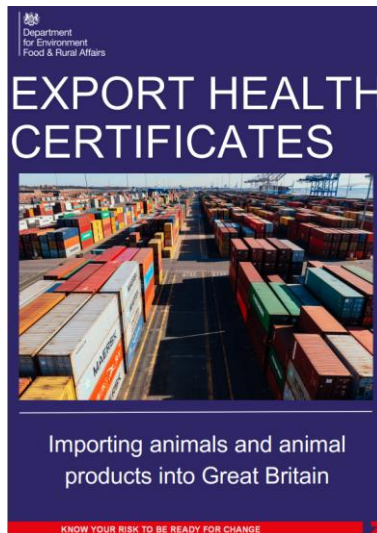
KNOW YOUR RISK TO BE READY FOR CHANGE

Additional Support for Traders

Animal Products

Export Health Certificate Leaflet

This leaflet is for businesses:

- in Great Britain that import live animals and animal products from the EU, Iceland, Liechtenstein, Norway and Switzerland
- in the EU, Iceland, Liechtenstein, Norway and Switzerland that export live animals and animal products to Great Britain

It explains:

- what a health certificate is
- how to get one
- what you need to do with it

[Health Certificate LATEST VERSION](#)
(publishing.service.gov.uk)

Guidance on how to complete a health certificate

[How to complete a health certificate to export animals and animal products to Great Britain - GOV.UK](#)
(www.gov.uk)

Model health certificates for Animals and Animal Products

[Model health certificates for exports of live animals and animal products to Great Britain - GOV.UK](#)
(www.gov.uk)

Join Defra Online Training Sessions

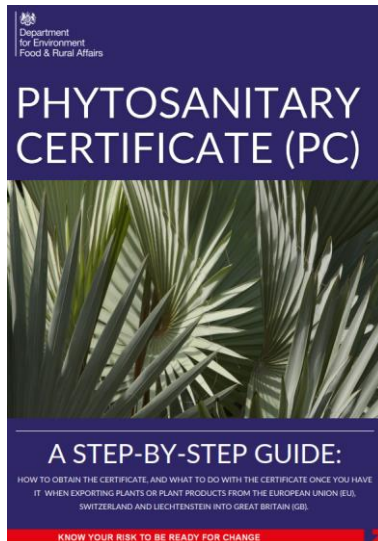
[The BTOM: What are the SPS Border Controls? | Eventbrite](#)

Additional Support for Traders

Plant Products

Phytosanitary Certificate Leaflet

[PC leaflet
\(publishing.service.gov.uk\)](https://publishing.service.gov.uk)

This leaflet is for businesses that export plants and plant products from the EU, Liechtenstein and Switzerland to Great Britain.

It explains:

- what a phytosanitary certificate is
- how to get one
- what you need to do with it

Guidance on gov.uk

[Import plants and plant products from the EU to Great Britain - GOV.UK \(www.gov.uk\)](https://www.gov.uk/guidance/import-plants-and-plant-products-from-the-eu-to-great-britain)

BTOM Plants Q/A

[TOM online session recordings and Questions and Answers \(Q&A\) - UK Plant Health Information Portal \(defra.gov.uk\)](https://www.defra.gov.uk/btom/plants/q-a)

Thank you
For your attention

